

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdaje opoldne, večerje izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniških izrednih prilagah ter s "Kazipolom" ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 . 60 3-30
četrt leta 3 . 40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v "Goriški Tiskarni" A. Gabrčček vsak dan od 8. ure jutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

"PRIMOREC" izhaja neodvisno od "Soče" vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

"Soča" in "Primorec" se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglaš in postavljen
se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje orke po prostoru.

Naročnina in oglaš je plačati loco Gorica.

"Goriška Tiskarna" A. Gabrčček tiska in zalaga razen "Soče" in "Primorca" še "Slovensko knjižnico", katere izhaja mesečno v snopiščih obseznih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gl. 80 kr. — Oglaš v "Slov. knjižnici" se računijo po 20 kr. pet-vmica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

"Gor. Tiskarna" A. Gabrčček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Po deželnem zboru.

V Gorici, dne 14. maja 1900.

III.

Furlanija je majhen, ali jako lep del naše dežele. Če pogledamo na zemljevid Goriško-Gradišanske, se ta majhen del kar zgubi vidu, ali vendar se skrbi zanj več kakor pa za obširni večji slovenski del. Vzrok temu tiči pač zopet le v premoči Lahov v našem deželnem zboru.

Ko so priklopili k Furlaniji Ločnik, vsled česar je obstoj tamošnje slovenske šole spodkopan, so šli laški poslanci za tem, pridobiti za Furlanijo kar največ mogoče. Že zdavnaj teče po Furlaniji, sicer z vednim deficitom, železnica iz Tržiča v Červinjan, vsled česar je preskrbljeno za ta mali košček naše dežele v železniškem prometu tako, kakor nikjer drugodi v Avstriji, v zadnjem zasedanju deželnega zbora pa so dosegli Lahi še lep kapital 100.000 K za tisti "morebitni" tramvaj, ki ima teči iz Gorice v Oglej, kot odškodnino za privolitev 200.000 K za vipavsko železnico. V deželnem zboru je odmevala potreba znanega projektovanega mosta pri Barki, da bo na vse strani ložja zveza Gorice s Furlanijo. Laški poslanci so pridno delovali v blagor Furlanije. Spominjali so se na sploh vseh potreb. Tako na primer so dovolili lepe svote cestnim odborom v Gradišču, v Tržiču, v Červinjanu, za mednarodni most čez Idrijo, za uravnavo vodnih tokov v Mededji, za uravnavo branov Soče pri Sv. Petru, za svoje obrtne šole v Marjanu, podporo učencev itd., za izčiščenje reke Polzin v Škodovaki, za poskus pogozdovanja lagun, za morsko kopel v Gradežu, poslanec Dottori je dosegel dalje znatno podporo 20.000 K v svrhu uravnavanja bregov Soče, iz katere svote pojde najbrže večji del v Furlanijo, h koncu pa je dosegel poslanec Verzegnassi še to, da se oproste v gradišanskem okraju skozi 10 let zemljiškega davka oni vi-

nogradniki, ki nasajajo vinograde po novem sistemu, ter skozi 6 let oni, ki cepijo trte po novem, ob enem se imajo dovoljevati brezobrestna posojila vinogradnikom, ki popravljajo vinograde, pokončane po filokseri, ter onim, ki sadé ameriške trte. Posamezne številke o vsem tem so znane že našim p. n. čitateljem iz poročil o delovanju deželnega zbora po posameznih sejah.

Sode po teh kratkih podatkih, more razvideti vsakdo, kako lepo je preskrbljeno vsestransko za malo Furlanijo. Kako pa je bilo v baš preteklem zasedanju lahko doseči Lahom to, kar so dosegli, kaže nam slučaj prošnje obrtne šole v Tržiču najjasnejše. Ta šola je prosila podpore 500 K, finanč. odsek (kjer so Slovenci v večini) je predlagal 700 K, v debati v deželnem zboru pa je conte Valentini zahteval 1000 K; poročevalec dr. Gregorčič je kar trepetal pred Valentinisom, da je pozabil celo na svojo narodovo čast, da je govoril laški, se udal conte Valentinis za svoto 1000 K iz samega strahu, da bi ne dobil pri prihodnji točki 2000 K podpore toli potrebni ženski obrtni šoli v "Sol. domu". In poleg tega je mislil, da se že mora, kljub drugim pridobitvam, ugoditi conte Valentinis, ker malo poprej je bilo dovoljeno 1000 K prispevka klesarski šoli v Nabrežini in 800 K za zidarsko šolo v Renčah. To je v tistem hipu tako vplivalo, da dr. Gregorčič je bil do skrajnosti popustljiv, conte Valentini pa usiljiv. Premagal je sveda Furlan, drugače pri sedanjem položaju v deželnem zboru sploh ni mogoče. (Ta šola ima vsega proračuna 2100 kron. Najvišji prispevek dežele more biti tretjina 700 K, a conte V. je dosegel 1000 K, dasi jih šola ne potrebuje).

Na kratko je vse to povedano, ali naj zadostuje.

Nasproti temu se je doseglo na slovenski strani bore malo. Tiste potrebe za ceste in slične reči so tako umljive in tako nujne, da ne prihajajo v poštev kot kaka posebna pridobitev za Slovence. Dežela in država jih potre-

bujeta, in radi tega v drugi vrsti še le pridejo v poštev kot hasek Slovincem. Doseglo se je nekaj podpor tako n. pr. raznim cestnim odborom, za zgradbo ceste od Ročinja do Kambreškega, za Braniško cesto, za obmejne ceste na Kanalskem, ki pa niso splošnega pomena, dobé menda čez čas 44.000 K, dovolilo se je par malih podpor v uravnavo Soče, ali na primer v tako važni reči kakor razdelitev podpor v korist ameriškim trtam se je dovolilo le mali znesek 4000 K, in še za te se je moral pehati posl. Muha, v proračun deželnega zaloga so sprejeli kredit 20.000 K za brezobrestna posojila v pomoč vinogradnikom za obnovitev po trtni uši pokončanih vinogradov. Pri teh zadnjih točkah se glasi določilo za celo deželo, torej bodo tega deležni in najbrže v večji meri — tudi Furlani poleg tega, kar so jim izposlovali poslanci še posebej.

Pogozdovanje Krasa je vendar tako nujna in važna reč, ali prošnja za povišanje dež. prispevka v to svrhu je romala nazaj med akte deželne odbora, za poskus za pogozdovanje lagun v Furlaniji pa je bilo na razpolago brez ovir 2000 K....

Vse podrobneje podatke o oskrbi furanskega in slovenskega dela dežele so že čitali naši čitatelji poprej, le te se je nam zdelo vredno povdarjati ter še posebe opozoriti nanje, da se razvidi, kako lepo je preskrbljeno za mali furlanski košček dežele, in kako na sploh ali po mačehovski za večji slovenski del.

Da so Lahi v premoči, se je videlo povsodi tudi pri gospodarskih vprašanjih, vsled česar so romale nazaj dež. odboru ali pa v odseke razne prošnje in nasveti, tičeči se ali samo ali deloma tudi Slovencev, in odtod je umevno, da so ostajali v manjšini tudi prelepi gospodarski predlogi dr. Tume.

Cincavost in hlapčevstvo na slovenski strani v dež. zboru nam škodi tudi na gospodarskem polju, ker Lahi privoljujejo za Furlanijo in še za Gorico vse, kar mogoče, ali za slovenski

del le najskrajnejše neobhodno, in še to neradi. Kar bi pa dišalo o kakem napredku ali celo o kaki konkurenci Lahom, temu ne pustje na površje nikdar! — S hlapčevsko politiko smo kruto udarjeni tudi na to stran....

DOPISI.

V Gorici, 14. maja. — (Zaupen shod klerikalcev). — V soboto so bili razposlani mali lističi s tako-le vsebino:

"Vabilo.

Somisljeniki "Primorskega Zista" in oni "Gorice" se uljudno vabijo na zaupen pogovor, ki bo v ponedeljek 14. t. m. ob eni in pol uri popoldne v prostorih "Narodne tiskarne" (kjer je bila prej "Goriška ljudska posojilnica"), da se dogovore o nadaljnjem skupnem postopanju.

V Gorici, 12. maja 1900.

Dr. A. Gregorčič
profesor bogoslovja.

To vabilo velja ob enem kot vstopnica za p. n. gospoda".

Tega vabila ni razposlal morda "predsednik društva "Sloga", ali morda kak "državni in deželni poslanec", marveč le — profesor bogoslovja; in sicer je povabil najprej somislenike "Prim. Lista" in šele v drugi vrsti "one" "Gorice". Mi smo že davno vedeli, in "Soča" je to tudi javno trdila, da so "Goričani" le pritlikina — "Prim. Lista".

Dr. Gregorčič je torej po dolgem času vendar eno pravo zadel. Povedal je nepobitno, da "die Tonangebenden" so čistokrvni klerikalci "Prim. Lista", vsi oni okoli "Gorice" pa so le malopomembna pritlikina.

Profesor bogoslovja Gregorčič je torej sklical zaupen pogovor o nadaljnjem skupnem postopanju cele klerikalne garde. — O kakošnem postopanju? Ali morda proti vladi, proti Pajerjevim nasilstvom v deželni hiši, proti lahonski vladi v goriskem mestu? Jok vala! Niti besedice o tem! Alfa in Omega vse klerikalno-"Goričanske" modrosti se obrača izključno le proti naši čili — narodno-napredni stranki. Na tem "zaupnem posvetovanju" so se kovali

mi otežuje dušo še neki krvni dolg. Kakar bo trpljenje poplačano s trpljenjem.... kadar.... Toda ne, Marko ne umrje kot bojazljivec, kot obupani nevernež.

Mladenit je odšel, in Marko je s prekrizanimi rokama čakal, da mu privedejo Pelagruo.

Ta je bil tedaj v gradu. Povemo na kratkem, kakó se je bil oddaljil in potem vrnil.

Po pogovoru, ki sta ga imela on in Lodrisio z Bice, sta se bila oba grdina uverila, da ne bo mogoče nikdar pridobiti nesrečnice za njune namene. In ko sta videla, da je ona potem dan za dnevom vedno bolj slabela in ginila, sta sklenila, da se je rešita, kajti bila jima je le v nadlogo in nevarno preglavico. Kakor sta se bila domenila, je Pelagrua tisto noč, ko je Marko došel v Milan, in uprav isti čas, ko je govoril z Ermenlindo, spraval Ottorinovo soprogo in njeno postrežnico v podzemlje s peklen-skim namenom, da ju tam pusti umreti. Na to je bil izšel iz gradu in se podal v Fallavechio, vasico blizu Rosata, kjer je imel neko znanco, in je ostal tam do poznega jutra.

(Dalje pride).

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

"Da, obljubljam", je odgovoril Ottorino in se razjokal glasno. Bice ga je zahvalila s pogledom, polnim rajske miline. Ta pogled je kazal, da nima več želeči na tem svetu.

Tedaj je redovnik namignil pri-sotnim, kateri so zopet poklekli, in on je nadaljeval pretrgane molitve. Le še v hipu, ko je duhovnik nekoliko prenehal in je vladala občna tihota, se je zazdelo, da je umirajoča slišala glas nekega siloma dušenega joka, ki je prihajal iz bližnje sobe; uprla je svoj trudni pogled v materin obraz, kakor da bi vprašala, kdo bi bil tisti. Mati je sklonila obraz, in si ga zakrila z rokama, ker ni mogla izgovoriti nekega imena. Toda duhovnik, sklonivši se nad umirajočo, ji je dejal bolj potihoma: "Mo-

lite tudi za njega, in še najbolj za njega: Marko Visconti je". Rahlo je pobožna deklica sklonila glavo v znak, da že dela to, a ni je več dvignila — izdihnila je bila svojo blago dušo.

DVAINTRIDESETO POGLAVJE.

Marko je zdrvil iz sob oskrbnikove žene, in Ottorino mu je sledil; kajti tudi pod težo njegove neskončne žalosti ga je skrb za življenje njegovega gospoda gnala za njim. A tudi sam je oni prvi hip čutil potrebo, odtegniti se ti-s'emu obupnemu prizoru, zganiti se, in lotiti se kakega opravka, da bi se zavedal samega sebe, in da bi mu to opravilo obdržalo v ravnotežju duh, zbeigan vsled takó grozne nesreče.

Slavni vojskovodja, potegnivši roko čez čelo in oči, kakor da bi hotel odpraviti neko meglo, neko temo, ki ga je motila, je premeril z velikimi koraki neki mostovž; na to je šel gori po nekih stopnicah, a pred nekimi vratmi se je vstavil, ne vedé sam, ali bi hotel vstopiti ali ne. Toda občutil je, kakor da bi ga nekaj dušilo, neka sila ga je gnala na prosto, zato je stopal dalje gori po stolbi. Šel je in šel navzgor, dokler ni došel na vrh silno visokega stolpa.

Tam gori se je vstavil, ozrl se in pogledal širo obzorje, pogledal sonce sredi ognjenih oblakov, nazadnje je s sklonjeno glavo, prekrizanimi rokami in z rameni, oprtimi na zobce stolpa, ostal dolgo časa nem. Njegove oči so bile suhe in nepremične, obraz srep; na širokem čelu, ki se je sedaj krčevito nagubalo, se se zrcalile ljute misli njegovega neznano razburjenega duha.

Čez nekoliko časa je opazil Ottorina, ki je bil prišel za njim, in je stal nekoliko korakov proč od njega, ter ga je nemo gledal. Marko mu je dejal: "Zakaj si jo zapustil?..."

"Pri njej so njeni stariši", je odgovoril Ottorino.

"Res je", je poprijel Marko, "nam ne pristoji jokati v jednomer, ko je treba delati. Sedaj pojdi dol, v prvem nadstropju najdeš sodnika. Reči mu, naj mi pošlje tu gori Pelagruo, ker ga hočem zaslišati sam, in ti vrni se tudi z njim, ker moraš biti prisoten".

Ottorino je omahoval kak hip, a Marko, uganivši takoj njegove misli, mu je dejal:

"Le pojdi brez skrbi. Ta preostanek življenja, vem, da ni moj, dokler imam popraviti še kako krivico, dokler

torej edino le bratomorni načrti „stranke miru in reda“ alias „stranke brezvestnih teroristov“.

„Tiho delovanje“ dr. Gregorčiča rodi pat take sardone, kakorsne ta mož seje z vso njemu lastno zahrbtnostjo in prekanostjo. Skoval je že nebroj načrtov, s katerimi je vsak hip razburjal goriske Slovence in ševal brata zoper brata — prav kakor uči Evangelij! — in enako kuje nove načrte zdaj, ko je grdo pogorel v „Goriški ljudski posojilnici“, kar je zanj in njegove verno udane podrepanike naravnost grozen. omen za bližnjo prihodnost. Narodno-napredna stranka pojde od zmage do zmage, in naš Don Antonio kuje nove načrte za nove boje, novo hujskanje, nove bratomorne homatije, da bi se le še nekoliko časa vzdrlžal na stolcu, katerega se je uzurpatorski polastil.

Danes je imel torej zbrano okrog sebe tisto peščico svojih vernih, s katerih pomočjo hoče voditi skupno klerikalno-„Goričansko“ ladijo pod vrhovnim vodstvom kardinala Missije.

Tega klerikalno-„Goričanskega“ shoda so se udeležili:

Profesorja bogoslovja dr. A. Gregorčič in dr. Jozef Pavlica; stolni vikar dr. Andrej Pavlica; kurat Jos. Golob; vikarja Jos. Mašera in Ant. Pahor; župniki Grča Blaž, Juvančič Lovro in Pavletič Gotard; profesorji Čebular Jaka, Ivancič Jože, Kragelj Andrej, Berbuč Janez in Fran Kos; odvetnik dr. Alojzij Franko; zdravnik dr. Aleksij Rafael Rojic; cvetnik Vodopivec; notarski kandidat Premrou Miroslav in njegov koncipijent Terkuč Ferdinand; urednik Janko Suholazec; železni uradnik E. Klavžar; uradnik na „Montu“ Ivan Simčič; službolovec Sfiligoj Ferdinand; vodja v „Sol. Domu“ Hrovatin Jožef; svečar Jernej Kopac; krojač in organist Ivan Bajt; stenograf prof. Ant. Santel; reporter Mažgon in še dva statista. Manjkali so edino še Luka Dugar, Štefan Makuc in Maks Plesničar, da bi bilo število izvoljenih popolno.

Dr. Gregorčič je sprejemal; bil je po navadi ljubezniv, tisto stereotipno smehljanje in stiskanje rok ga je pa skoro že utrudilo, da je pričel posvetovanje s prav resno-skrbnim obrazom. Na kratko je povedal namen posvetovanja, namreč, da se popolnoma zjedinijo somišljeniki „Prim. Lista“ in „Gorice“ proti skupnemu nasprotniku (ne morda proti lahonstvu, marveč proti narodno-napredni stranki). Že dosedanje skupno delovanje je rodilo dobre vspehe ali je vsaj pokazalo moč, ki bi rodila v prihodnosti zmago za zmago. — Prva naloga zjedinjene stranke čaka pri „Centralni posojilnici“, ker se je ponesrečil naskok na „Goriško ljudsko“; prostori so se najeti tam za veliko vojašnico in tudi tabla je že naročena in narejena. Za začetek dobi dovolj denarja iz „Goriške ljudske posojilnice“, kjer ga klerikalci odpovejo, v prihodnje pa bo pomagal Bog in sreča junaška. — Povedal je še nadalje svoje misli, kako naj bi se (iz potrebne previdnosti) kazala na zunaj za nezakonska zveza starega „Primorskega Lista“ z devico „Norico“.

Po dokončanem nagovoru dr. Gregorčiča je nastal velik živ zav; vsakdo je hotel kako modro povedati, celo krojač Bajt. Glavno besedo so imeli:

Dr. Rojic je deklamoval o važnosti duhovščine in je bruhal zveplo in ogenj na nas naprednjake; posluževal se je izrazov, kakorsnih je le on zmožen. — Pridno mu je sekundoval prof. Ivancič, ki je korakal nervozno po sobi gori in doli, gatil tobaka v nos in spustil marsikakega „smrkovca“ na ta božji svet. — Prof. Kragelj je dodajal „bestije“ in „Mistifheije“ ter mahal z obema rokama po zraku. — Dr. Jože Pavlica je govoril bolj zmerno, hotel je zbranim gospodom dokazati, da vse dosežejo z vstrajnim in taktičnim postopanjem. — Njegov brat dr. Andrej pa je postal zelen pri vsaki bolj naglasni besedi in je dokazal, da bi nas „Sočane“ na grmadah zažigali, ako bi slo po njegovih katoliških željah. — Vikar Mašera je bil tudi jako razburjen. — Kaplan Dermastia se je oglašal bolj po redko in resnobno radi konkurence od strani dr. Pavlič; z vso komedijo ni videti nič kaj zadovoljen. — Dr. Franjo Kos, oborožen z izpiski iz knjig naše posojilnice, ko je tam se vohunil, je zatrjeval, da nova posojilnica bo gotovo dobro vspevala, ako bodo vsi gospodje pridno agitali proti „Goriški ljudski“; podatke že da on. — Oglašali so se še kurat Golob, župnik Juvančič, neizogibni Grča ter za nameček tudi Hrovatin; Mažgon je le dražil

zdaj tu zdaj tam, da so se možaki bolj razvneli. Tudi prof. Čebular je dokazal svoje užaljeno dostojanstvo „vzgojitelja mladine“.

— Dr. Franko je več poslušal in manj govoril. — Pred sklepom seje se je poslovil E. Klavžar, češ, da mora iti v urad, sicer pa da se itak strinja z vsem, kar gospodje sklenejo. Prof. Čebular je sel kmalu za njim; predno so prisli do definitivnih sklepov, jih je že več zmanjkalo pri durih.

Facit tega velikanskega posvetovanja je ta-le:

Stranki „Prim. Lista“ in „Gorice“ ostani na zunanaj, kar sta bili doslej, ali ravnanata se vselej in povsod po geslu: Grefrennt marschieren, vereint schlagen po narodno-napredni stranki, ker višjih ciljev sploh nimata. — Javno zlitje obeh stranic ne kaže, ker se razni gospodje drug drugega še malce sramujejo. Toda — bo že Bog pomagal, se pojde tudi to v boljše prihodnosti, ki je tako gotova, kakor dr. Jozef Pavlica zastopnik V. kurije. — Na znotraj pa bosta obe stranki združeni v nerazdružljivo celoto. (Profesorji za klerikalni gimnazij so torej že tu!) — Ta združena moč naj se pokaže najprej pri „Centralni posojilnici“.

Polni najlepših nad so se gospodje razšli. Po poti niso pojedli nobenega „Sočana“. Nesreče nobene. — (Gospodje, katerih nisem po vrednosti omenil in ocenil, naj mi oprostite. Premalo časa. Prihodnjic bo bolje!)

Iz Kromberka, dne 11. maja 1900. — Na izjavo gosp. I. Kraševica, voditelja na ljudski šoli na Ajševici, št. 35. lista „Gorice“, prosim gospod urednik, da blagovolite prepuštili prostorček tem vrstam v cenj. listu „Soča“, ob enem pa prosimo oprostjenja, ker Vas s tem nadlegujemo, bodite pa prepričani, da izpolnjujemo le obljubo in da nas goni sila do tega.

Vprašamo gosp. voditelja: čemu toli pomilovanja, je li res tako težavna služba gos. vikarja na imenovani šoli? Saj ni Bog ve kaka daljava iz Kromberka na Ajševico! Tudi plačilo tega poduka, katero je od 3—4 gld. za vsake dve uri, mislite, da ne odgovarja tistim težavam? Torej mislimo, da je že dobro odškodovan. Ako pa mislite, da je radi plačila kaj pretiranega, izvolite pogledati na goriski magistrat, tam že vdobite podatke.

Nadalje izjavljate, da so slabe poti. Kedo je pa temu kriv? Kajni le gospodarski svet kromberski, pri katerem ima glavno besedo gosp. vikar. Torej pripadajo le njemu glavne krivice, da so slabe poti. Saj iz Ajševice in Staragore še k božji službi ne morejo prihajati.

Ne vemo, kak pomen ima Vaša prisiljena izjava, saj ne pobija naših trditvev? Ako bi pogledali v sol. dnevnik, bi vedeli natanko, koliko je zaostalo poduka veronauka, gotovo bi pa ne našli tam povrnitve teh zamud. Gosp. voditelj, čemu toli hvale? S tem nam gosp. v. ne izbršete iz spomina. Naj omenimo samo en slučaj. Leta 1898. je povila žena nekega F. Velikonja na Ajševici deveto dete. Pripomniti moramo, da je Velikonja težak, kateri si služi kruh od dne do dne, da redi svojo siromašno družino. Vdobil si je „botre“, kateri bi prisostvali pri podelitvi zakram. sv. krsta. Ko so pa prišli v kromb. cerkev, je vprašal gosp. v. Pahor Franca V., ako je plačal cerkovnika. Velikonja vpraša, koliko je plačati. Gosp. vik. odgovori: 1 gld. 20 kr. plače cerkovniku in še 50 kr. „senka“. Temu se Franc vpre, ker njegova sredstva ne morejo pokrivati takih stroškov. Gosp. vik. ni hotel krstiti. Na to je Velik. radi slab. vremena najel voznika in so se odpeljali v Gorico, kjer je novorojenka vdobila zak. sv. Krsta brezplačno. Kedo povrne velike te stroške, kje je krščanski socializem? Omeniti moramo, da tisto plačo in „senka“ za cerkovnika je postavil gosp. svet kromberski, na čelu mu gosp. v., ne da bi ljudstvo vedelo.

Ozrmo se na izjavo g. Domenisa, biv. vodit. na enorazd. na Ajševici, št. 36. lista „Gorice“.

Doždeva se nam, da om. voditelj ima kratek spomin, ker trdi, da je od leta 1885-94 podučeval veri hink na Ajševici g. v. Pahor. Ali ni morda, i leta 85-94 podučeval veronauk drugi gospod? Potrjujemo, da se je ta čas vsilil veronauk redno, kakor smo že omenili v tem listu. Kar se pa tiče od leta 94-96, ostajamo pa pri prvih trditvah.

Sklep. Kakor drugi nunci, tako se je tudi naš gosp. vikarij spustil z lece na tisto liberalno „Sočo“ in „Primorca“. Ko je začel

pospevovati, to ti je bil pravi pogled na poslušalce, eni so se smejali, drugi naslanjali glave v roke ter sepetali: Bog nam odpusti grehe!

Kaj bi misli gosp. vikarij, da je „Soča“ in „Primorec“ toliko pohujšljiva, ako opere grehe nekaterih gospodov nunciev? O ne, mi smo prepričani, da to bode še več koristilo naši katoliški veri, ker morda se bodo gosp. nunci nekoliko več ozirali na svoj poklic.

Več neuradnih in nepoklicar: h nadzornikov.

Iz Prvačine. — Pri občnem zboru društva „Slov. Čitalnica“ v Prvačini dne 6. t. m. je bil zopet enoglasno izvoljen predsednikom g. Fran Gregorič, c. kr. poštar; ostali odbor je ostal tudi prejšnji.

Društvo se je za nekaj udov zmanjšalo, in to so krivi nekateri mladenči in tudi kmečki možaki, ki še vedno trdijo, da kmet je vsvarjen edino le za delo ter da mu ni treba nič čitati; sploh da brez čitanja lahko živi. Nagovor predsednika pri prvi točki dnevnega reda, kakor tudi pojasnevanje g. nadučitelja Jos. Orla, kateri je predsedoval pri volitvi, bilo jim je le bob ob steno, dasi se je lepo dokazovalo, kako potrebno je čitanje slehernemu stanu ter da kdor nič ne čita, nič ne ve, in kdor nič ne vé, smatra se ga več k živali nego k človeku 20. stoletja.

Opomba uredništva. — Čitanje časopisov in knjig je velikega pomena za izobrazbo in napredek vsakega človeka. Zato le toplo priporočamo vsem, da si zapomnijo ter da premišlujejo govor gg. Gregorica in Orla, ker sta govorila oba gospoda le v prid prizadetim. — Da se med ljudstvom se nekateri branijo napredka, to je „zasluga“ od neke strani, katere se nečemo tukaj podrobneje dotakniti. Prvačkovci so se v poslednjem času vzbudili, in upamo, da merodajni moške tam plagoma že dosežejo, da pridobé še trdovratneže za napredek na pravi naši podlagi. Le krepko na delo, pred vsem pa treba ljudstvo učiti, učiti in učiti! Težavna naloga, ali neobhodno potrebna, in ta je jedna prvih v programu naše stranke!

Domače in razne novice.

Osebnostna vest. — Okrajni zdravnik v Gorici g. Zenkovič je stopil v pokoj. Na njegovo mesto je imenovan dr. Ludv. Berger, sedaj zdravnik v Gradišču ob Soči.

Smrtna kosa. — Dne 12. t. m. je umrla gospa Alojzija Svára, rojena Lebanova, v Komnu, 23. dolgi in mučni bolezn. Pogreb je bil večeraj v jutro. Pokojnici večni mir, preostalim naše sožalje!

Porotne obravnave. — V soboto je sedel na zatožni klopi delavec Mihael Karnitsch, rojen na Nižje-Avstrijskem in pristojen na Štajersko, star 36 let, obtožen tatvine. Dne 7. febr. t. l. je čula Alojzija Gruzovin, stanujoča v hiši št. 10 v Solkanu, ko je bila v prilitju hiše pri Ani Gruzovinovi, ropot v prvem nadstropju. Skočila je pogledat, kaj da je, in našla človeka-tujca, ki se je hotel skriti pod posteljo. Poklicala je na pomoč, Karnitsch je zbežal, ali ujel ga je Filip Zigon, zvezal ter ga izročil redarstvu. Našli so pri njem 11 K 30 vin. denarja, zlato veržico, srebrno, uhane in drugo zlatenino v skupni vrednosti 101 K 60 vin. Vse to je bil ukradel iz omare, pripravil si je bil pa že tudi obleke v vrednosti kakih 60 K. Pri redarstvu si je dal napatno ime Mihael Fürst, ali so ga kmalu spoznali, da je Karnitsch, človek, ki je bil kaznovan že 19 krat, in med tem 10 krat radi tatvine. V hišo h Gruzovinu je bil stopil, ker je sel dez. (nahajal se je K. na potu na Koroško po Soški dolini) in ker ni nikogar videl, je porabil to priliko za tatvino. Karnitsch je pripoznal vse ter bil obsojen na 7 let ječe. Karnitsch je Nemec, zato je bila obravnava z njim nemška, predsednik Defacis je tolmačil porotnikom izjave Karnitscheve, drugo je bilo lasko.

Včeraj je bil na zatožni klopi 34 let stari baron Bruck, ki živi v Farri v Furlaniji v divjem zakonu. Njegov oče prebiva blizu Gradcu. Bruck je pod kurateljo, dobiva na mesec 600 K, ali ne more izhajati. Napravil je mnogo dolgov s tem, da si je naročil od raznih dunajskih tvrdk blago, katerega ni nikdar plačal. Tako n. pr. je bil dolžan tvrdki Jungman na Dunaju K 1651-96 za obleko, 114 K modistinji Eckstein na ženskih klobukih itd. Obdolžen je bil tudi razžaljenja postajevođe Ant. Stoka, ko ga je prišel arefoval. Obravnava je trajala popoldne do 5. ure. Bruck je tajil, da bi bil imel namen podtikane mu goljufije. Porotniki so ga oprostili soglasno. Bruck je govoril nemški pri obravnavi.

Umor ali kaj? — V nedeljo v jutro so našli v Pierisu v Furlaniji skoro na koncu mostu čez Sočo na poti proti Ogleju, koder je voda najbolj globoka in deroča prepreženo od jedne strani mosta do drugega močno železno zico, zraven nje, še malce zavozlan vánjo bicikelj „Meteor“, v dobrem stanju, zra-

ven višnjevo kapo, podobno nekam onim pomorščakov, znak nekega kolesarskega društva, denarnico prazno, nekaj papirjev ter vizitico in fotografijo, iz katerih dokumentov bi bilo razvidno, da lastnik vseh teh predmetov je neki Giuseppe Pontoni, (mislijo, da ima sestro v Škodovaki) dalje so dobili tudi znamenja prelite krvi. Dva orožnika sta čuvala vse te reči, dokler ni prišla na lice mesta v to poklicana komisija, ki si je ogledala in popisala vse ter pričela poizvedovanje, imali opraviti z umorom ali s čem drugim. Slutili so namreč, da morda bi bilo vse le položeno, da bi se ne slo za umor, marveč le za slepljenje občinstva in oblasti.

Most čez Barko. — Lahi se znajo porbrigati za svoje reči. Most čez Barko hočejo imeti čim preje, zato so tudi sli poslanci Lenassi, Verzegnassi in Zanetti k minister-skemu predsedniku pl. Körberju, kateri jim je tudi povoljno odgovoril, da potom namestništva v Trstu se že stori vse, kar potreba, da se zgradi most v bližnji prihodnosti. — Zopet in zopet nam prihaja ob tej priliki na misel okolnost, da most je bil dovoljen ob enem s pogojem, da Lahi v Gorici dadó drug prostor za mestno slovensko ljudsko šolo. Most se zgradi, vprašanje o slovenski šoli v Gorici pa studirajo že leta in na Dunaju po raznih sodnijah in v pisarni zastopnika Lahov, dr. Millanicha.

Pregled železniške črte Gorica-Trst. — Včeraj zjutraj ob 7. uri so se zbrali v hotelu „pri pošti“ člani komisije, določene za končni pregled železniške črte iz Gorice do Trsta. Vodja komisije je dvorni svetnik vit. Schwarz. V komisiji se nahaja med drugimi Kúrner kot poslanec Gorice z inženjerjem Battistigom, dež. odbornik Marani, Holzer imenom trgovske in obrtne zbornice, Železn. ministerstvo zastopa inž. Orthman, upravo drž. železnice baron Borovicko in nadzornik Galambos, okr. glavarstvo zastopa nadkomisar Polley, finanço Premuda. Schwarz je pozdravil komisijo v imenu vlade, Orthman, ki je naznanil vsposed komisije, se je dotaknil še drugih nameravanih zvez, zlasti one med Gorico in Trstom, neodvisno od južne, čez D. o. l. Pozdravil je komisijo tudi župan Venuti. Železniskemu ministru so poslali brzoglavni pozdrav.

Komisija se je ustavila prvo pri „Casa Rossa“, kjer je predlagal Kúrner, naj se postavi postaja na Blanci, kateri predlog so sprejeli z zadovoljstvom zastopniki ministerstva. V Dornbergu so zahtevali, naj se postaji Dornberg in Prvačina združita v eno v Dornbergu, kar pa iz tehniških ozirov ni mogoče. V Rifemberku so se oglašili poleg tankajšnje občine tudi zastopniki drugih 7 občin na Krasu, ki so zahtevali tako premembo, da bi črta se dotikala Komna. Iz tehniških vzrokov nemogoče.

Komisija se je vrnila zvečer v Gorico, danes je odšla v Štanjel, odkoder gre v Duttovlje in na Opčino, jutri bo pregled z Opčine do Trsta.

Romarski izlet na Sv. Goro. — Pi-sejo nam in priobčujemo: „Romarski izlet repentaborskega pevskega društva „Dom“ se je izvršil navzlic nekoliko neugodnemu vremenu prav sijajno. Razven 32 pevcev, predsednika in pevovodje se je udeležilo izleta nad 200 oseb. Pred svetiščem na Sv. Gori je sprejel romarje č. g. Bratina, to je bilo v soboto zvečer, v nedeljo zjutraj je pel repentaborski župnik po kratkem nagovoru slovesno sv. mašo, med katero se je odlikovalo z izbornim petjem pevskega društva „Dom“. Romarji so se vrnili domu deloma po vipavski cesti, deloma po železnici. Splošno so hvalili vsi lepoto cerkve in ceno in dobro postrežbo. Pevsko društvo je dalo tudi vzdati na Sv. Gori spominsko ploščo s primer-nim napisom.“

V kamnelomu v Grojnu so ponesrečili v petek dopoldne pri streljanju 3 delavci, Makuc, Štrukelj in Zbogar. Prvi je ranjen na roki, drugima pa je strel udaril v oči ter ranil Štruklja nevarno; Makuc in Štrukelj sta bila odvedena v bolnišnico, Zbogar je ranjen le lahko.

„Prvaški Sokol“ bo imel v nedeljo plesno veselico na korist „Sokolskemu domu“, kateri nameravajo zgraditi. — Želimo obilo vspeha.

Zgubljenost. — V nedeljo zjutraj je zgubila neka ženica v cerkvi sv. Ignacija na Travniku — 50 gld.; neki sluga jih je zgubil po poti od pošte do Goriškega pa 40 gld. — Pošten najdilec naj nese denar na redarstvo, kjer dobi postavno nagrado.

Listnica. — G. Kristijan Bratina, nadučitelj v Bolcu! Vstrezaje Vaši prošnji v pismu od 14. t. m. potrjujemo, da Vi niste pisali dopisa v 55. št. „Soče“ ter da ne stojite z njim v nikaki zvezi.

Razgled po svetu.

Obrat v prilog Čehom. — Sodi se, da češki minister Rezek, ko je bil v avdienci, je obrazložil cesarju, da vladni jezikovni načrt, zlasti kar se tiče Moravske, je za Čehe popolnoma nesprejemljiv. Cesar je izrekel željo, naj Rezek ostane, ker vziva njegovo zaupanje; to smatrajo za dokaz, da Nemci nimajo pri rešitvi jezikovnega vprašanja tako proste roke, kakor se je mislilo.

Ministrski predsednik je bil v nedeljo v Budimpešti, da je predstavil cesarju avstrijske delegate. To potovanje pa je bilo tudi v zvezi s tem, delati na pristojnih mestih, da se omogoči Čehom, da odnehajo od obstrukcije.

Tudi v poljskem klubu so povdarjali, zlasti Jaworski in Dzieduszycki, da treba zavzeti stališče, da se omogoči Mladotehom opuščenje obstrukcije. Torej tisto pobujanje z raznih strani proti obstrukciji Mladotehov le ni bilo tako grozovito pomenljivo, ker sedaj so spredvideli takoj, da Čehi so na pravem stališču, da ne kaže, zapustiti jih kar tako, marveč, da je treba delati na to, da se jim omogoči, da opuste obstrukcijo, ker s českim vprašanjem je združen tudi lep kos vprašanja ostalih zatiranih slovanskih narodov v Avstriji!

Delegacije v Budimpešti. — V nedeljo je bil sprejem delegacij v Budimpešti. Jaworski kot načelnik avstrijske delegacije je v svojem govoru izrekel nado, da se posreči tudi sedaj, kakor vedno, obdržati neomajano moč vojske in mornarice s pripomočki, ki stoje na razpolago. Povdarjal je pomen cesarjevega obiska v Berlinu, slavnostni sprejem, trdilo, da prisrčnost, ki vlada med 3 zavezniki, je porok za vzdrževanje trajnega miru.

Körber je predstavil cesarju novo izvoljene delegate. Očitno je bilo, da cesar je spregovoril s českimi delegati le par besed. Dr. Kramar je izrekel nado, da državno-zbornske seje dobijo v kratkem pravi red. Z Jaworskim, Stürgkom in Vetterom je govoril o prihodnjem programu avstrijskega parlamenta. Čerale je trajal komaj 20 minut.

Predsednik ogerske delegacije Szilagy je povdarjal, da delegacija odobrava politiko, katero tira skupna vlada, ki tudi dela na to, da se vzdržuje mir. V to je dobra za slomba trozveza. Pozicija Avstro-Ogerske med vevlasti zahteva primeren povišek za vojsko in mornarico. Pohvalno je omenil tudi cesarjev poset v Berlinu.

Cesar je po nagovorih obeh predsednikov izrazil svojo zahvalo, povdarjaje, da po zadnjem delegacijskem zasedanju politična situacija je ostala nespremenjena. Intimne zveze Avstro-Ogerske z zavezniki so najboljše, kar se je pokazalo v Berlinu. Tudi z Rusijo je zveza trdna, ker se strinja z našo politiko glede na balkanska vprašanja. Tako je mir zagotovljen tudi za prihodnost. Bosna in Hercegovina napreduje normalno; uprava ne zahteva večjih stroškov. S pozdravom na delegacije je zaključil svoj govor.

Cesar in češki delegatje. — V pogovoru s českimi delegati je rekel cesar Pacak, da državni zbor zopet nič ne dela. Pacak je odgovoril, da temu niso Čehi krivi; ker se jim je vzela njihova pravica, so bili primorani k boju. Cesar je dalje rekel, da neče, da bi Čehi trpeli kako krivico. Pacak je povdarjal želje Čehov, in ko je cesar izrekel, da njegova želja je, da bi mogel državni zbor delovati, je odgovoril Pacak, da Čehi so pripravljeni na to, ali poprej zahtevajo, da se uvede zopet notranji češki uradni jezik. Kaftan je rekel cesarju, naj nikar ne dopušča, da se krati českomu narodu v čl. 19. zajamčena pravica.

Ekspozé grofa Goluchowskega. — V seji proračunskega odseka je minister za vnanje posle grof Goluchowski omenil v svojem ekspozéju tudi obisk cesarja v Berlinu ter slično, kakor je govoril cesar. O vojni v južni Afriki je rekel, da nada, katero je govornik izrekel pred meseci, da spor v južni Afriki ne bo vplival na razmerje med vevlastmi, se je uresničilo. O posredovanju med obema strankama ne more biti govora, dokler si obe stranki tega ne zazelita.

Omenil je dogodka, da se je predbačivalo vladi kršenje nevtiralitete z izvažanjem vojnega gradiva v južno Afriko ter rekel, da hoče, če treba, to točko tekom debate obširno objasniti na temelju mednarodnega prava. Glede proračuna je izjavil, da je sestavljen z ozirom na finančno moč obeh držav ter da odgovarja najnujnejšim potrebam. Vlada mora skrbeti za to, da država pripravi na vsak slučaj. Zvišanje proračuna za ministerstvo vnanjih stvari je posledica želj, izraženih že večkrat v delegacijah ter se bode višek izdatkov porabil v ustanavljanje novih konzulatov, v katero svrhu spremlja vojno ladijo „Donava“ posebna komisija, ki bode poročala, v katerih mestih zapadno ameriške obale bi bili umestni novi konzulati. Potem je minister prosil članove odseka, da začnejo razpravljati o proračunu, glede katerega hoče tekom razprave dati potrebna pojasnila.

K položaju. — V „Slov. Nar.“ citamo: „Levičarski listi so se že naveličali vplivati pomirjevalno na desnico, in sedaj doné bojne trombe iz vseh nemških listov. Doslej so napadali samo Mladotehe, sedaj pa naskakajo vso desnico ter je dolže, da obstrukcijo molče podpira. Ministerstvu pa očitajo, da se je vrglo večini v naročje, ter da skuša stari železni obrč zopet skovati. Körber, včeraj se ljubljenski liberalcev, je danes najhujši sovražnik Nemcev in strašen avtonomist. In to vse zategadelj, ker desničarji ne dovolijo, da bi se opravičnik izpremenil tako, da bi bila obstrukcija za vselej onemogočena. Če je treba še kakega dokaza, da je desnica potrebna, ter da jo je treba ohraniti, sedanj naskoki Nemcev nanjo in na Körberja dokazujejo to dovolj jasno. „Moravska Orlice“ po-

roča, da poskuša vlada pomiriti Čehs s tem, da jim med drugim ponuja češko vseučilišče na Moravskem. Toda Čehi zaslejš se ne mislijo opustiti obstrukcije. Posebno važnost polagajo Čehi baje na stališče jugoslovanskega kluba, ki se poganja za to, da naj se po-tegnejše desničarske stranke z vso močjo za to, da se izpolnijo želje Čehov. Jugoslovani obravnavajo zlasti s-Poljaki. Obravnave med desničarskimi klubi pa doslej niso dosegle nobenega uspeha. Zategadelj se parlamentarna komisija desne do sedaj se ni mogla sniti. Mladoteški izvrševalni odsek se je sešel danes v Pragi, da se posvetuje, ali naj se izvzamejo iz obstrukcije izpremembe obrtne reda in predlog glede 9urnega delav-skega dneva v rudokopih in premogovnikih.“

Edinost meni med drugimi: „Istotako naleta baje Kathreinov pred-log za preosnovno poslovnika na odločne antipatije levičarjev. Z ozirom na te pogodbe pravi „Information“: Značilno je, da vsi praktični predlogi za omejevanje obstrukcije naletajo na nepremagljiv odpor — na levici! Nas ne preseneča to, saj smo povdarjali od nekda, da kot hude ure je sploh na levici. Take stvari treba beležiti, ker se v njih zrcelijo intriganstvo, vse mahinacije in vsa zavratnost nemških parlamentarcev. Na zunaj bi hoteli igrati pridnega otroka, v resnici, v svojem rovanju pa so demoni, ki ne dajo, da bi prišlo do znosljivih odnosov ni v parlamentu ni v državi!“

In v očigled takim dejstvom ima „Neue Freie Presse“ še toliko poguma, da stranke na desni obsiplje z vsem možnim obdolže-vanjem, češ, da one niti nečejo, da bi prišlo do rednega parlamentarnega delovanja, mar-več, da gledajo le na to, da ne bi bolelo Čehov. No, kakor da ne bi bilo jasno, kaj jih jezi te nemške parlamentarce! Pričakovali so, da se vsa desnica kar slepo zapodi Če-hom v hrbel in jih tako spravi s pota, po katerem bi židovski liberalizem zopet hotel splezati do vladnih loncev! A ker se ni Poljakom, ni Slovencem, ni nemškim kon-sevalivcem ne mudi, da bi opravili to delo — samoubijanja, pa se ti ljubi Nemci tako srde.

S posebnim zadovoljstvom beleži „Po-litika“, da je naša jugoslovanska skupina v svoji zadnji seji pripoznala, da je češka ob-strukcija z ozirom na jezikovno vprašanje opravičena in da je soglasala v tem, da se mora ona, ako bi se hotelo s silo udu-siti češko obstrukcijo, postaviti na stran Čehov.“

Zahteve Nemcev v Pragi. — Nemci v Pragi zahtevajo: 1. Preosnovno občinskega reda za mesto Prago v smislu, da vdobi nemško prebivalstvo primerno število zastop-nikov v mestnem svetu in občinskem odboru, ter nadalje ustanove, ki nemškemu prebi-valstvu zagotovijo zastopstvo v deželnem zboru, oziroma v nemški kuriji istega, ki se ima ustanoviti. 2. Okrajni šolski svet za nemške sole v Pragi imajo tvoriti izključno le Nemci. Nemške ljudske sole je podrediti nemški šolski upravi; nič jih ne sme ovirati v njih razvijanju. 3. V poslovanjih občinskih uradov v Pragi in predmetstvih imata veljati oba jezika kakor ravnopravna, isto velja glede vseh mestnih zavodov. 4. Trgi, ulice in ceste je enakopravno zaznamovati tudi v nemškem jeziku. V vseh javnih naznanilih, povsodi v prometu, v kolikor je podrejen občini, ima nemščina isto veljavo s češčino. 5. O uporabi občinskega premoženja se je ozirati na to, da isto izvira deloma tudi z nemške strani, ter ga je uporabljati tudi v potrebnosti in po zahtevah nemškega pre-bivalstva.

In tako delajo Nemci v mestih, v ka-terih so v manjšini Čehi ali Slovenci?! Da jih Čehi zavrnejo, kakor jim pritiče, je umevno samo po sebi.

Skupni državni proračun, ki je bil predložen v soboto delegacijama, izkazuje potrebnosti 377.000.000 K, za 19.000.000 K več kakor lani. Vrh tega se zahteva za mornarico še 4.000.000 K.

Rusija in Črnagora. — Rusija je povišala dosedanje podporo letnih 70.000 rubljev, katere je plačevala Črnigori, na letnih 350.000 rubljev, da zamore imeti Črnagora 4 bataljone stalne armade.

Čudno razmere. — V „Edinosti“ ci-tamo: „Pred kratkim smo omenili v našem listu slučaj kazenske razprave, ki se je vršila na okrožnem sodišču v Rovinju proti g. Radoši, bivšemu županu, in g. Palavršiću, bivšemu tajniku nesrečne občine višnjanske v Istri. Obtožba se je glasila na ponarejanje volilnih listin v svrhu, da zmaga hrvatska stranka tudi v prvem razredu. Kakor znano, sta bila obtoženca oproščena in nujni so-vražniki v Višnjaju, Poreču in Trstu so ostali z dolgim nosom. Koliko hrupa, koliko kričanja, koliko klicanja na pomoč je bilo takrat med italijansko klico, ko so Hrvati bili pri-dobili občino višnjansko! In to kričanje Ita-lijanov je pomagalo tudi: deželni odbor je zastavil vso svojo moč, gosp. Lasciac je upo-rabil ves svoj upliv in namestništvo je de-kretiralo razpust občinskega zastopstva Hrvat-skega ter imenovalo komisarjem nekega Mianich-a, renegata, udanega italijanski stranki z dušom in telesom. A da bo mera polna,

tožili so se župana in tajnika radi falsifika-cije volilnih listin in vsem drugim se je pri-družilo državno pravdnstvo v Rovinju proti hrvatskima postenjakoma.

Ali pravica je zmagala in nedolžnost Radoše in Palavršića je popolnoma dokazana, dočim so črni gavrani, ki so hoteli oprati sebe, ostali še bolj osramoteni.

Na kazenski razpravi sta branila obto-ženca gg. dr. Leginja in dr. Dinko Trinaj-stić: vsa priložnost je bila torej, da se raz-prava vrši v hrvatskem jeziku. Ali državni pravdnik g. dr. Zencovich in sodni dvor nista bila tega mnenja in so navzlic prigovorom od strani braniteljev uredili stvar tako, da se je obtožnica čitala najprej v italijanskem jeziku, da je razsodba bila razglašena tudi najprej v italijanskem jeziku, da je državni odvetnik plaidiral skoro izključno italijanski, dočim je le konečni predlog stavil tudi hrvatski.

Mi sedaj vprašamo: čemu in za koga italijanski jezik na razpravah proti obtožen-cem Hrvatom, branjenim od odvetnikov Hrvatov in pred sodnim dvorom, sestavljenim od oseb, ki so zmogzne hrvaščine?! Ali morda se to godi, da se zadovolji usedom urednikov in dopisnikov laškega novinstva?!

Lažki jezik je v takih slučajih popolnoma nepotreben in ako ga državni pravdnik in sodniki rabijo, je to krivično nadaljevanje krivice, katere smo že stili in katera mora nehati v Rovinju in v Trstu, kakor je koli-kor toliko že nehala v Gorici.

Ekscelenca Kindinger, mari nočete en-krat napraviti reda?!

Klub slovenskih bleklistov „Ljub-ljana“ vabi k 5. narodni dirki, katere se bo vršila v nedeljo, dne 20. maja 1900. na slo-venske dirkališču v Ljubljani; začetek točno ob 3 popoldne. Spored dirke. 1. Dirka pri-četnikom (juniorjev): 1200 m = 3 krogi. 2. Dirka gostov: 2000 m = 5 krogov. 3. Rekord voznja: 1 angl. milja (1609 m) = 4 krogi 9 m. 4. Voznja na tandemih in na kolesih z več sedli: 2000 m = 5 krogov. 5. Voznja s premijami: 4000 m = 10 krogov. 6. Društ-vega voznja: 2000 m = 5 krogov. Olvo-rjena za vsa društva. 7. Utečna voznja: 1200 m = 3 krogi. Dirka je olvorjena za vse člene slovenskih in drugih slovanskih kole-sarskih društev. Zaključek prijav je dne 16. maja ob devetih zvečer. Na pozneje došle prijave se ne bo oziralo. Prijave sprejema tajnik g. Gombač.

Raznotero. — Nadvojvoda Franc Fer-dinand se končno res poroči z grofico Zofijo Chotek. Vsi tedaj zgubi vse pravice kot prestolonaslednik. — Na Dunaju je mehanik Josip Ott umoril svojega lastnega 5-letnega sinčka. Sodnija je našla v pepelu na ognjišču v Ottovem stanovanju dele sežganih kostij. Pravijo, da Ott ni mogel trpeti svojega sinčka. — Angleži so zasedli mesto Kroonstadt brez ovir, to je drugo glavno mesto Oranje. Sedaj imajo Angleži le še 100 milj do Johannesburga.

Uredništvo „Ljubljanskega Zvona“ pozivlje svoje sotrudnike na literarne pri-spevke v spomin Fr. Prešerna v to svrhu, da bo decembarska številka tega našega prvega lepoznankega lista posvečena edino le 100-letnici Prešernovi. Rokopise je po-siljati do 15. oktobra.

Narodno gospodarstvo.

Bilanca „Goriške ljudske posojil-nice“. — Posamezne številke iz delovanja tega zavoda smo že omenili v listu. Danes se nahaja na zadnji strani bilanca „Gor. ljud. pos.“, na katero opozarjamo p. n. citatelje. Te številke govorijo najjasneje o ugodnem stanju zavoda in so najboljše priporočilo.

Prememba obrtnega reda. — Obrtni odsek drž. zbora misli podati poslanski zbor-nici predlog glede premembe §§ 59 in 60 obrtnega reda. In pričakuje se, da se Mla-dotehi vzdrže obstrukcije takrat. Kakor vi-deti, se s m a t r a nameravana prememba za-več važna. Da pa bo jasna cela stvar našim citateljem, podamo ta dva paragrafa v celoti. § 59. se glasi: Obrtniki so opravičeni na potovanja sami ali pa po svojih poobla-ščencih iskati naročbe, ne smejo pa, razun na trge, nobenega blaga za pro-dajo vzeti s seboj, ampak le vzorce. Za zbi-ranje subskripcij na tiskovine veljajo posebni predpisi v tiskovnem zakonu. Tisti trgovski popotniki in stalni trgovski agentje, kateri kupčujejo s tem, da iščejo naročbe za več obrtnih firem, morajo pa ta način svojih do-hodnih naznaniti po § 11. (Trgovski agentje niso opravičeni v posredovanje denarnih po-sojil). Pripustitev trgovskih popotnikov za inozemska trgovska in obrtna podjetja se ravna po potrebnem predpisu, v kolikor ne ob-segajo jednake določbe državne pogodbe.

§ 60. pa pravi: Prodajati blago na potu od kraja v kraj, razun na trgi, in nositi je in ponujati po hišah, sme le oni, ki ima do-voljenje po zakonu o krošnjarski obrti. Ta omejitve pa ne pride v poštev pri proda-janju stvari vsakdanje rabe, kakor n. pr. mleka, masla, sadja, socirja, cvetlic, lesa in od. Obrtni oblasti pa je tudi prepuščeno v

njenem okraju pristojnim manjšim obrtnikom dati v nekaterih občinah dovoljenje za pro-dajanje njihovih izdelkov od hiše do hiše v svrhu boljšega napredovanja obrti.

Za obrtnike. — Ravnateljstvo c. kr. avstr. muzeja na Dunaju je pričelo akcijo, s katero namerava obrtnike, osobito take, ki se pečajo z lesno industrijo, preskrbljevati s pravilnimi vzorci modernega umetnega obrta. V ta namen se izdelujejo v risarskem atelijeju imenovanega muzeja skice in detajli za mo-derno lesno opravo s posebnim ozirom na priljubljeni in merodajni angleški okus; te risarije razpošilja muzej posameznim stro-kovnim šolam, ki imajo namen, da širijo tiste med obrtniki in zanimajo zanje mojstre, ki se žele seznaniti z modernim gibanjem v umetnem obrtu.

Na Kranjskem že imajo take načrte, in sicer v c. kr. strokovni šoli za lesno indu-strijo v Ljubljani. Pa v Gorici?

Trgovska zbornica dunajska proti izkazu sposobnosti. — Minuli četrtek je imela nižjeavstrijska trgovska zbornica sejo, v kateri se je odbornik V. Pollak izrekel proti izkazu sposobnosti za male trgovce, češ, da bi mala trgovska obrt zelo trpela, ako bi se zahteval za njo izkaz sposobnosti. Proti Pollaku je govoril Wohlmayer.

Oglasil konkurz zaradi jezikovnih razmer v Avstriji. — Znani trgovec Emil Storch na Dunaju je napovedal konkurz in ustavil plačevanje. Vrednote ima okoli kron 500.000, dolžen je pa preko kron 900.000. Svoj konkurz pa zagovarja — z jezikovnimi razmerami v Avstriji. Plakate, fakture, cenike je moral tiskati v 13 jezikih. Ko so pa za-čeli Slovani boykot, se je „moral“ omejiti samo na nemstvo Avstrije. Ali to je bilo zanj premalo itd. In vsled tega je moral nastati konkurz.

Računski zaključek mestne hra-nilnice v Kranji za sedmo upravno leto od dne 1. jan. do dne 31. dec. l. 1899, smo dobili te dni. V poročilu ravnateljstva citamo, da je imela hranilnica tekom l. 1899, vseh denarnih prejemkov 1.634.920 K 09 v, iz-datkov pa 1.628.233 K 36 v., torej prometa kron 3.263.153-45. Kakor videti, lep promet za zavod, ki obstoji komaj 7. let. Na hra-nilnih vlogah se je vložilo minulo leto kron 1.077.319-23., dvignilo pa kron 642.187-42. Čisti dobiček pri upravnem imetju znaša kron 4.503-56. Hranilnica ima že dva stalna uradnika; uraduje pa vsak dan. Predseduje ji pa veletržec gosp. Vinko Majdič.

Dunajski Čehi. — Na Dunaju živi nad pol milijona Čehov; največ jih je z Moravskega, potem so s Češkega in Sleskega. Dunaj se celo imenuje največje češko mesto, kar je tudi v resnici. Razume se, da ti du-najski Čehi marljivo delujejo v zmislu češkem. Vedno bolj se utrjujejo, kar je se-veda jedino sredstvo proti besnim navalom Nemcev. Mej drugim imajo zanimivo društvo, ki se imenuje „Češki dom“ in je registro-vana zadruga z omejenim jamstvom. Namen tega društva je: pridobivati si hiše, poslopja in slično; imeti gostilničarsko in kavarnarsko obrt; dajati svoja poslopja v najem; spreje-mati osobni in hipotekarni kredit itd. De-narni temelj društva je rezervni fond in pa deleži. Deluje prav lepo. — Na gospodar-skem polju močan, boš respekt užival povsod, to nam pravi „Češki dom“.

Poslanica.

Gospodom pri „Hranilnici in posojilnici“ v Cerknem.

Na poslanico v „Soci“ — čul sem, da je bila enaka tudi v „Gorici“ — vprašam: Gospodje, ali ne veste, da je pri nas poleg velikonočnih „pirihov“ tudi nič več in nič manj kakor 13 rodbin — Pirihov? Komu torej velja Vaša poslanica? Govorite bolj jasno! Ko to storite, se utegne oglasiti pravi Pirih, ki Vam utegne preskrbeti košarico takih „pirihov“, da jih kar nič ne boste ve-seli. Dotlej pa mi bodite pozdravljeni!

Na St. Viškogorski planoti, 12. maja 1900. En Pirih.

KISIA VODA LAJOS

je priznано najbolja in najzdraveja med vsemi vodami te vrste. Ima v sebi magnesi-je več kot vsaka druga voda: na 1000 gramov vode ima 31-61 gramov magnesijske. (Mag-nesijska je pravo očinkujoče sredstvo).

Vdobja se v vseh lekarnah in mirodilnicah. Jedino zalogo za Go-rico in okolico ima Ang. Fornizzi v Gorici.

Slavnoznana

Švarova gostilna v Komnu
se odda

takoj v najem

z vsemi potrebnimi prostori. Pogodba po dogovoru, bodisi od litra ali pa proti letni najemščini.

Slavnoznana

Klavir
v dobrem stanju je na prodaj

Kje, pové naše upravnistvo.

Razglas.

Na slovenskem oddelku tukajšne deželne kmetijske šole bo dne 18. in 19. maja t. l. od 8. do 12. ure predpoldne poučni tečaj o cepljenju trt na zeleno.

K tečaju se vabijo vsi ukaželjni trtorejci!

V Gorici, dne 12. maja 1900.

Vodstvo slov. odd. deželne kmetijske šole.

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gospodsk. ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka

E. Riessner, v Nanski ulici 3,

(nasproti nuns. cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob-
nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. el.) liškarno črk na perilo. (P. el.)

Bilanca „Goriške ljudske posojilnice“ registrovane zadruge z omejeno zavezo za leto 1899.

Gl. knj.	A k t i v a	gld.	kr.	Gl. knj.	P a s i v a	gld.	kr.
117	Denarnični račun: gotovina ^{31/12} 1899.	12101	42	112	Račun glavnice: 1402 člana, 6026 deležev	60260	—
81	Račun pohlštva: po odbitku 10 %	2498	23	105	Račun hranilnice: hran. vloge gld. 615865.60 1/2	—	—
126	C. kr. poštna hranilnica na Dunaji	128	59	113	upniki hran. obr. do ^{31/12} 1898 35289.82	—	—
94	Centralna posojilnica v Krškem	111	33	120	za vse v letu 1899. prirastle	9462.54	660617 96 1/2
111	Združeni tekoči računi: za naložen denar pri drugih zavodih	1997	13 1/2	107	Račun posojilnih obresti: za vse predplačane posojilne obresti	4808	49
119	Račun posojil:	679725	58	127	Račun deležnin: še ne terjanih	1432	09
113	Račun poslopij a./ hiš. št. 14. Gospodsk. ul. in št. 3. ulica Vetturini — po 1 % odpisu	31680	—	102	Račun prenoskov: za saldo prehod. postavk	219	68
128	Račun poslopij b./ hiš. št. 7. Gospodsk. ul. in št. 6. ulica sv. Ivana	40000	—	114	Račun izposojil:	5000	—
122	Račun uknjižnih stroškov:	433	11	130	Reservni zalog do ^{31/12} 1898. gld. 16317.33	—	—
85	Račun dolžnih obrestij: za vse zaostale posojilne obresti	7806	12	99	pri obnem zboru dne ^{10/1} 1899. 4300.—	—	—
88	Račun vrednostnih listov:	8220	—		vstopnine po § 3. pravil	158.50	—
129	Posojilnica v Celji:	10	—		kuponi vrednostnih list.	336.—	21111 83
	Skupaj	784711	51 1/2		Račun zgube in dobička za prenos iz l. 1898.	101.36	—
					za letošnji čisti dobiček	8570.10	8671 46
					Skupaj	784711	51 1/2

V Gorici, dne 31. decembra 1899.

Ravnateljstvo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istorskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Svetilke iz papirja

(Lampioni)

se rabijo vsigdar in povsod

pri veselica na prostem.

Dobivajo se po tovarniško tekmovalni ceni, v velikej izberi narodnih in drugih barvah, v tovarniški zalogi papirja in lastni tovarni papirnatih izdelkov

Ant. Jeretič v Gorici

Semeniška ulica 3. — Za veliko vojašnico 15.

Ravno tam se nahaja bogata zaloga molitvenih knjig v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku, v najcenejih kakor tudi najfinejih in najelegantnejših slonokostenih vezilih, primernih za prvo sv. obhajilo in sv. birmo.

Novoporočenci pozor!

Štejen si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohistva v ulici Viturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Gironcollijeve.

V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opo-
zarja!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovanih črnogojevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leon, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiro obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: taoletno mizice, različna obešala, preproge za okna i. t. d. Različne stolice iz trja in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapecarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbi se po izbiro cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Samo 1 krono za 3 žrebanja.

Žrebanje v soboto!

Glavni dobitki 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron
v gotovini z 20% odbitkom.

Srečke banke za invalidne
po 1 krono

I. žrebanje: 19. maja 1900.
II. žrebanje: 7. julija 1900.
III. žrebanje: 10. novembra 1900.

priporočajo: G. Gentili, A. V. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.

Ustanovljena trdka leta 1886.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku šte. 5.

Tovarna nadplato. Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in podplato

ter vseh potrebščin za čevljarje, ter različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Lasina tovarna nadplato (Schuhobertheile),

jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila družbe sv. Cirila

in Metoda v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.

Ceniki na zahtevo zastoj in franko.

Dr. Rosa balzam

za želodec

Pražko hišno mazilo

Iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano domače zdravilo, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odva. Pri rednem uporabljanju ojačuje prebavne organe in drži v pravem toku. Velika steklen. 1 gld., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistohe ter ublažuje deluje na vročino ter bolečine. V obrokih po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarne B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Spornereve ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironcoli. Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Dobi
se
povsod

Kalodont

prvo znano
najbolje sred-
stvo za čišče-
nje zob.